

SORUN SÖYLEYELİM...

EMO Ankara Şubesi Haber Bülteni'nin bu ve bundan sonraki sayılarında yer alacak bu köşesinde, siz değerli üyelerimizin Şubemize yolladığı hukuki ve çalışma yaşamı ile ilgili sorularınız, Şubemiz Avukatı Cem Erkat tarafından yanıtlanacaktır. Yanıtlanmasını istediğiniz sorularınızı ankara.bulten@emo.org.tr adresine göndermeniz yeterli olacaktır.

Cem ERKAT

EMO Ankara Şubesi Avukatı
cemerkat@gmail.com

Ücretim TMMOB'nin 2014 yılı için belirlediği brüt 2800 TL'nin altında. Ne yapabilirim?

Çalışan kişilerin en büyük sorunlarından birisi eksik yatırılan sigorta primleridir. Eksik ücretten yatan primler hem çalışanı mağdur etmekte, hem de devlet bu durumdan olumsuz etkilenmektedir. Çalışanlara ücretlerinin bir kısmı bankadan ödenmekte, bir kısmı ise elden ödenerek sigorta primleri düşük gösterilmekte ve kayıt dışılığın bir örneği karşımıza çıkmaktadır. Oysaki çalışanın aldığı maaşın brüt tutarı hesaplanmalı ve SGK'ya aldığı brüt kazanç üzerinden bildirim yapılmalıdır. **Çoğu kez "işsiz kalırım" korkusuyla çalışanlar bu duruma sesini çıkarmamakta ve düşük yatırılan primlere razı olmaktadır.** İleride emekli olduktan sonra ise eksik yatırılan primler nedeniyle emekli maaşları düşük olmaktadır. Aynı zamanda mahkemelerde gerçek ücretin ispatı konusunda mühendisler zor durumda kalmaktadır.

5510 sayılı kanuna uygun olarak işveren, çalışanın sigorta başlangıç tarihinden önce işe giriş bildirgesi ile kuruma bildirmekle yükümlüdür. Yasaya göre işveren işçinin sigorta primini aldığı gerçek ücret üzerinden tam ve eksiksiz olarak ödemek zorundadır. Eksik yatırılan ya da hiç yatırılmayan primlere karşı işçinin iş sözleşmesini derhal feshetme hakkı bulunmaktadır. Sigortalı çalıştığı işte 1 yılını doldurup sigorta primi eksik yattığı için ayrılırsa, kıdem tazminatını alma

hakkı vardır. Fakat işçi sözleşmeyi feshettiği için ihbar tazminatı alma hakkı yoktur. Sigorta primi eksik yatanlar, hiç yatmayanlar ya da düşük ücretten gösterilen çalışanlar konuyla ilgili şikayetlerini Alo 170 Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bilgi Hattı'nı arayıp dile getirebilirler. Bunun sonucunda kurumun denetim ve kontrolle görevli memurları işyerine gelecek ve

kendi mevzuatlarınca soruşturma yapacaktır. Ayrıca Gelir İdaresi Başkanlığı'na başvurmakta fayda vardır. Zira, SGK primleri ile birlikte maaşlardan kesilen vergiler sebebi ile de devletin gelir kaybı olmaktadır.

Elinizde belge olması yararınıza olacaktır. Ücret ödenirken imzalanan dökümanlar, ödeme makbuzları, bordrolar bu belgelerdendir. Bu belgelerle sigorta primlerinin eksik bildirildiği anlaşılırsa ücretler düzeltililecek, ayrıca işverene gecikme cezası, gecikme zammı ve idari para cezası verilecektir.

Sigortasız çalışanlar konuyla ilgili şikayetlerini Sosyal Güvenlik Kurumu İl Müdürlükleri veya Merkez

Müdürlükleri'ne yapmalıdır. Müracaatlar işyerinin bağlı bulunduğu Sosyal Güvenlik İl/Merkez Müdürlüğü'ne yazılı olarak yapılmalıdır.

Şikayet dilekçesine çalışılan yerin ünvanı, adresi, işyerinde hangi zaman diliminde çalıştığı, çalışanın adı soyadı, imzası, T.C kimlik numarası ve açık adresi eklenmelidir. İşyerinde çalışırken yapılan şikayetlerden olumlu sonuç alma ihtimali daha

İşçi mühendisler çalıştıkları firmalar ile yazılı sözleşme yapmak konusunda ısrarcı olmalı. Yazılı sözleşme yasadan doğan bir hak ve yükümlülük olduğu kadar; sonradan yaşanacak uyuşmazlıklar konusunda her iki taraf yönünden hakları tanımladığı için mahkemelerde dikkate alınan en önemli delillerden biridir.

yüksektir. İşçinin fiilen çalıştığı tespit edilmiş olur ve o gün itibarıyla sigortası başlar. Çalışanın önceden işyerinde çalıştığı tespit edilirse, geriye dönük 1 yıllık sigortalılığı kazandırılır. Çalışan işyerinden ayrıldıktan sonra şikayetini yaparsa, işyerinde fiilen çalıştığının ispatı ortadan kalkmış olur. Çalışan çalıştığı döneme ait ücret ödemelerini elden almışsa ve elinde ücret ödemelerine dair herhangi bir belge yoksa durumu kanıtlayamaz ve kendisine herhangi bir hizmet kazandırılmaz. İşyeri sahibi de işçiyi sigortalı yapmadığı için karşı karşıya kalacağı cezai yaptırımlardan kaçmak için, çoğu sefer o işçinin kendi işyerinde çalıştığını kabul etmez. Bu durumda işçi mahkemeye başvurarak hizmet tespit davası açmalıdır. 5510 sayılı kanunun 86. maddesine göre aylık prim ve hizmet belgesi işveren tarafından verilmeyen veya çalıştıkları kurumca tespit edilmeyen sigortalılar, çalıştıklarını hizmetlerinin geçtiği yılın sonundan başlayarak 5 yıl içinde iş mahkemesine başvurarak alacaklarını ilam ile ispatlayabilirlerse, bunların mahkeme kararında belirtilen aylık kazanç toplamaları ile prim ödeme gün sayıları dikkate alınır.

İşçi mühendisler çalıştıkları firmalar ile yazılı sözleşme yapmak konusunda ısrarcı olmalılar. Yazılı sözleşme yasadan doğan bir hak ve yükümlülük olduğu kadar; sonradan yaşanacak uyuşmazlıklar konusunda her iki taraf yönünden hakları tanımladığı için mahkemelerce dikkate alınan en önemli delillerden biridir. Bununla birlikte yargı ispat araçları konusunda vasıfsız işçiler yönünden daha müsamahalıyken, mühendisler gibi eğitilmiş çalışanlar yönünden “neye imza attığınızı okumuyor musunuz” şeklinde özetlenecek olumsuz bir değerlendirmeye hareket etmektedir. Bu sebeple, okunmayan ya da içeriği gerçeği yansıtmayan belgeler imzalanmamalıdır. Zira mühendisin imzasını taşıyan belgen aksini ispat etmek mühendisin yükümlülüğünde olacak ve çoğu zaman bu mümkün olmayacaktır.

Yapı denetim firmasında çalışıyorum. Ücretimi zamanında ve tam olarak alamıyorum. Ne yapabilirim?

Ücreti eksik yatan ya da hiç yatırılmayan mühendisler; çalıştıkları firmaya noter kanalıyla ihtarname çekerek belli bir süre içerisinde ücretin ödenmesini isteyebilirler. Süre bitiminde sözleşmeyi haklı sebeple feshedebilecekleri gibi feshetmeden yasa da belirtilen koşullar dahilinde iş görmekten kaçınabilirler. İş kanunu hükümleri gereği ücret ödemesi 20 günü geçen işçi iş görmekten kaçınabilir. Her iki durumda da ihtarla verilen süre geçtikten sonra yasal yollara başvurarak

alacaklarını tahsil edebilirler.

Çalıştığım yapı denetim firmasından ayrıldım. Benden sonra imzaman benim bilgim dışında kullanıldığını, hatta ben çalışırken de kullanıldığını tespit ettim ne yapabilirim?

4708 Sayılı Yapı Denetim Kanunu’nun “Yapı denetim kuruluşu ile mimar ve mühendislerinin yapı ile ilişkisinin kesilmesi” başlıklı 6. Maddesinde; “Yapı denetim kuruluşunun görevden ayrılması veya mimar ve/veya mühendislerinden birinin, herhangi bir sebeple yapı ile ilişkisinin kesilmesi halinde yapı denetim kuruluşu durumu; gerekçeleri ile birlikte en geç üç iş günü içinde yazılı olarak Bakanlığa ve ilgili idareye bildirir. Aksi takdirde kanunî sorumluluktan kurtulamaz.

Bu durumda; yapı sahibince, yeniden yapı denetim kuruluşu görevlendirilmedikçe veya yapı denetim kuruluşunca, ayrılan mimar ve/veya mühendislerin yerine yenisi işe başlatılmadıkça ilgili idarece yapının devamına izin verilmez.” denilmektedir.

Ülkemizde uygulamanın kanundan oldukça uzaklaşmış olması nedeniyle, belirtilen bildirim yükümlülüğünü çoğu yapı denetim firmasının yerine getirmediği bilinen bir gerçektir. Bahsi geçen firmaların söz konusu değişiklikleri bildirmemeleri halinde, bildirimim mühendis tarafından yapılması gerekmektedir. Aksi halde yasa gereği firma ile birlikte mühendisin de sorumluluğu söz konusu olacaktır. Böylesi durumlarda mühendisin sorumluluktan kurtulabilmesi için öncelikle ilgili kurumlara ve meslek odasına yazılı bildirim yapılması gerekmektedir. Bildirim içeriğinde denetim yapılan yer bilgileri ile birlikte çalıştığı firmada işe başladığı ve sözleşmeyi feshettiği tarih açık şekilde belirtilmelidir.

Bunlara ek olarak mühendisin bilgisi ve onayı dışında imzasının kullanıldığı öğrenilmişse bu durumun açıklığa kavuşması ve sorumlulara gerekli yaptırımların uygulanabilmesi için yine mühendis tarafından bildirimlerin yapılması ve ayrıca Cumhuriyet Savcılığı’na suç duyurusunda bulunması yerinde olur. Zira yasanın belirlediği idari ve adli yaptırımların yanında imzanın sahte olarak kullanılması Medeni Kanuna göre kişilik haklarının ihlali ve Türk Ceza Kanunu’na göre sahtecilik suçu niteliğinde olduğundan ayrıca soruşturmaya ve koşulları dahilinde ceza verilmesine imkan tanımaktadır.